

Koirien kilpavarustelu

TEKSTI HEIKKI HAAPAVAARA KUVAT PEKKA KARHUNEN

Suomessa on puoli miljoonaa rotukoiraa. Se on enemmän kuin koskaan. Koirabuumi on aina ollut lama-ajan ilmiö. Uudempaa sen sijaan on alan kilpavarustelu. Koirille ostetaan vaatteita, leluja ja palveluita yhä enemmän ja enemmän. Haukkumaailman bisneksen arvo on puoli miljardia euroa. Apua, sanoo koiraihminen.

Viimeistä muotia.

- 1 Sadetakki. Rukka Stream, 48,90.
- 2 Valjaat. Rukka Polar Neon, 29,90.
- 3 Kuonopanta. Pro Dog, 14,90.
- 4 Talutin. Rukka Neon, 22,90.
- 5 Säärystimet. Life Guard, 19,90/2 kpl.
- 6 Viilkkuväli. B'seen, 5,90.
- 7 Välikappale. Halti, 4,90.
- 8 Tossut. Rukka Step, alk. 22,90.
- 9 Kaulapanta. Rukka Polar, 11,90.

Suosituimmat koirarodut 2014

1. Labradorinnoutaja (1883)
2. Jämsänpystykorva (1455)
3. Saksanpaimenkoira (1420)
4. Suomenajokoira (1409)
5. Kultainenoutaja (1237)
6. Suomenlapinkoira (1161)
7. Shetlanninlammaskoira (1072)
8. Harmaa norjanhervikoira (890)
9. Kääpiösnauseri (883)
10. Chihuahua, lyhytkarvainen (776)

Suluissa rekisteröintien määrä
Lähde: Suomen Kennelliitto

1

2

1 Fredi, Max, Oili

Rotu: Kiinanharjakoira
lät: Fredi (vas.) ja Max 6 vuotta, Oili 2 v.
Omistaja: Merja Junkkari
Ruokakulut: Noin 40 euroa/kk
Erilaiset varusteet: Noin 200 euroa
Vaatteet: Noin 200 euroa
Harrastukset ja näyttelyt: Noin 50 euroa vuodessa
Vakuutukset: Noin 270 e/vuosi/koira
Viimeisin hankinta: Sademantteli, 40 euroa

2 Rasta, Ryppy

Rotu: Whippet
lät: Rasta 2 vuotta (vas.), Ryppy 7 vuotta
Omistaja: Anna Mikkonen
Ruokakulut: Noin 50 euroa/koira/kk
Harrastukset ja näyttelyt: 50 e/kk
Väline- ja vaatekulut: Ostetaan vain tarpeeseen. Teetetty nahkainen panta noin 45 euroa. Viimeisimmät ekstrahankinnat käytetty takki 20 euroa ja näyttelykaulain 25 euroa.
Vakuutukset: Ei vakuutusta
Viimeisin hankinta: Pussillinen luuta, 12 euroa

Kotonani asuu arvovalento. Se on skotlanninterrieri **Nappi** (oikealta kennelmeltään Navigator). Se on kuusivuotias ja järjestyksessään kahdeksas koirani. Sen päällimmäinen rooli on perhekoiran osa. 14-vuotias poikamme hoitaa sen päivittäiset tarpeet. Hän on tehnyt koiratyöt alusta alkaen. Napin päällimmäiset hyödyt ovat sen tuottamat mielihyvä ja rakkaus. Niistä nauttii ihminen, koira myötäilee omalla mielitelevällä käytöksellään.

Klassista iloa Napista alkoi olla parivuotiaana, kun se oppi vahingossa metsästämään. Etsimme juurikaspeltoon ammuttua sorsaa. Nappi löysi sen sekunneissa. Mikä voitto! Nyt syksyisin se etsii metsistä ja rannoilta ampumani linnut ja joskus muidenkin jättämät haavakot. Ne se ottaa hengiltä näppärästi. Kaunis näky.

Valokuvaajan yllytyksestä ryhdyin laskemaan Napin kuluja. Pentuna se maksoi 1500 euroa. Vuotuiset kustannukset saattavat olla tonnin paikkeilla, kun lasketaan ruoka, kolme trimmausta ja yksi eläinlääkärikäynti. Hauli-

kon panoksia ei lasketa, sillä silloin Nappi saattaa jo voittaa kilohinnat. Se on koira, eikä sitä ole suuremmin inhimillistetty tai läärätty. Minä ja poikani olemme ylpeitä, kun sillä on metsäreissun jälkeen rinnukset hurmeessa. Silloin se äijäilee. Rouva opetti sen nukkumaan vuoteessa, kun se oli viiden vanha. Poikani leikkii sen kanssa piilosia ja hepulia. Minä lausun sille joskus **Shakespearea** tai eläinten oikeuksien julistusta. Ei se näytä kärsivän.

Totuuden vuoksi on paljastettava, että Napilla on paria kolmea sorttia omia nameja. Lempinimiä sillä on lukuisia. Mummolan joulupukki toi sille myös ulkoilvalot, mutta ne hävisivät jo tammikuussa Seitsemän koiravun notkoon. Siellä saavat ollakin. Napilla on tunteet, sen tiedän. Perhekoiralla on hyvä sydän ihan luonnostaan. Se vaistoaa ihmisen mielialat ja myötäilee ainakin tärkeämpiä ajatuksia. Pienten palkkioiden teho on koiran kohdalla satumainen. Koiralla on myös huumorintaju, jos sitä oppii lukemaan. Onko koiralla sielu? Sitä en tiedä. Omasta sielustani kaan en ole varma.

Tällaisia me koiraihmiset olemme. Käytetäänkö meitä hyväksi, kun koirabisnes kasvaa?

Suomessa on nyt ennätysmäärä rotukoiria, noin puoli miljoonaa. Vaikka pentujen rekis-

Helmi

Rotu: Bokseri
Ikä: 4 vuotta
Omistaja: Sanna Björklund
Ruokakulut: Noin 100 euroa/kk
Muut kulut: Noin 30 euroa/kk
Harrastukset: Treenimaksut 25 euroa/kk ja koiravainaja noin 4 kertaa vuodessa, 35 euroa kerta
Vakuutukset: 455 euroa vuodessa
Viimeisin hankinta: Matka-juoma-astia autoon, 20 euroa

teröintimäärät ovat hieman laskeneet, pentuja syntyy kuitenkin edelleen enemmän kuin iäkkäitä kuolee. Vuosina 2007–2012 syntyivät koirien suuret ikäluokat, joiden ansios-ta puhdasrotuisten koirien määrä on huip-pukorkea, noin puoli miljoonaa. Sekarotuisia koiria Suomessa on noin 130 000.

Suomen Kennelliitto rekisteröi viime vuonna 46 426 koiranpentua. Määrä on noin 500 pentua vähemmän kuin vuonna 2013. Rotukoiran pentu maksaa 750–1500 euroa. Sekarotuisen saa halvemmalla, mutta on myös ristetyksiä, joista maksetaan hyvin. Vaikka rekisteröinnit ovat hieman laskeneet, suurta romahdusta tilastoihin ei ole odotettavissa. 1990-luvun alun laman aikaankin koirien määrä oli ennätysellinen. Lama suosii koiran hankintaa, eivätkä ankeat ajat näytä loppuvan.

”Lamaselitys on vain yksi ja paljon tarjottu. Kun ei ole varaa lähteä ulkomaanmatkalle, hankitaan kotiin jotakin – vaikkapa koira”, pohtii sosiologi ja professori **Leena Koski, Itä-Suomen yliopistosta Joensuusta.** ”Tosiasia on kuitenkin se, että nousukaudella pentujen rekisteröinnit laskevat aika vähän. Syyt koiramäärän kasvuun ovat syvemmillä.”

Koski arvelee, että koiran hankinnassa on kysymys läpi historian kulkevasta merkityksistä. Koira on ainoa eläin, jonka ihminen on

kesyttänyt oikeasti kumppanikseen: se asuu samassa tilassa, palvelee ja oppii uusia tehtäviä. Suhde koiraan on aina ollut tärkeä, eriytynyt ja konkreettinen. Se on osa ihmisyyttä. Suhde koiraan edustaa ihmiselle myös suhdetta luontoon.

Miksi koira on niin kiva? Koskella on lista, joka ei lopu. Koira estää yksinäisyyttä. Se ei suutu ja sano välejä irti. Kun koira on kotona, siellä on joku elävä kumppani, jota voi kaitava ja odottaa. Jo pelkkä koiran silittäminen erittää ihmisessä hyvinvointihormonia. Koira on lenkki- ja kävelykumppani. Kun ihminen ei huomaa liikkuu itseksensä, koira ikään kuin vie ulkoilemaan. Se on harrastuskaveri. Tärkeää on myös se, että koira auttaa ihmisen suhteiden luonnissa. Koiran äärellä saa uusia harrastuksia, tuttavuuksia, ystäviä ja jopa elämäkumppanin. Professori Kosken oma koira on lapinporokoira.

Suomalaista yhteiskuntaa Koski pitää kovan koirakurin alueena. Koira ei saa viedä ravintolaan, kauppaan, virastoon, uimarannalle, torille. Koira ei saa pitää irti. Tuo kaikki on sallittua esimerkiksi Keski-Euroopassa. Kosken mukaan kova kuri kertoo siitä, että urbanisoituminen on tullut Suomeen myöhään. ”Meillä ikään kuin mielletään, että koiran paikka on pihan perällä, ei kaupungissa.” >>

Lemmikki-
menot
2010
Miljarinaa euroa

Lääkintä- ja muut palvelut* 146

Lemmikkieläimet ja niiden varusteet** 146

Ruoka 257

* Muita palveluja ovat esimerkiksi trimmaus, koira-hieronta ja eläinvakuutukset
 ** Lukuun sisältyvät lemmikkien ostohinta sekä eläimen tavarat kuten pannat, remmit, lelut ja koiranvuotteet.
 Lähde: Tilastokeskus/Kansantalouden tilinpito

Yhteensä
543
milj. euroa

Lemmikkibisnes

Lähde: Kulutustutkimus 2012, Tilastokeskus
Tuotteet ja niiden hinnat: Musti ja Mirri

Takki
42,90

Ohennussakset
59,90

Turkkia raikastava
suihke 11,90

Narupallo
9,90

Koira on suomalaisten suosikkieläin. Vuonna 2012 koira oli 443 000 taloudessa. Toiseksi yleisin lemmikki on kissa. Niitä oli 356 000 taloudessa.

Keraaminen kuppi
12,90

30 prosentilla kotitalouksista on joku lemmikkieläin. Esimerkiksi pelikonsoli oli harvemmalla, 28 prosentilla kotitalouksista.

Vinkulelu
6,90

Lelu
12,90

Laitettavana. Kansainvälinen beauty parlour? Ei suinkaan, vaan Mustin ja Mirrin koirien kauneussalonki Espoon Suomenojalla.

Doogroom

Intoa täynnä. Ouililla on aina vauhti päällä ja kahdella jalalla tanssiminen on arkipäivää.

Lemmikki-

menot

2011

Miljoonaa euroa

Lääkintä- ja muut palvelut 158

Lemmikkieläimet ja niiden varusteet 159

Ruoka 278

Yhteensä
595
milj. euroa

» Koiria myös pelätään. ”Teimme Tampereen yliopistossa toimivan **Pia Bäcklundin** kanssa kyselyn noin tuhannelle koirattomalle. Siinä tuli paljon kritiikkiä koiranomistajille. Koirattomat olivat huolissaan naapurissa yksinäisyyttä huutavista koirista tai huonosti hoidetuista hauvoista. Vapaina lenkkipolulla tai hiihtoladulla liikkuvat koirat pelottivat ja ärsyttivät. Kiusallista oli varsinkin silloin, jos koira haukkui tai näykki. Omistajia moitittiin kyvyttömyydestä ja välinpitämättömyydestä.”

Viime vuonna rekisteröitiin eniten labradorinnoutajia. Toiseksi suosituin oli jättiläis-

ninpystykorva ja kolmanneksi tuli saksanpaimenkoira. Jättiläisninpystykorva on ensimmäinen metsästyskoirarotu, joka on kiilannut suomenajokoiran ohi. Muutos kertoo metsästysmuotojen suosion vaihtumisesta: hirvikoiria ohitti jäniskoiran. Tilastoja on tehty koko sotien jälkeinen aika.

Ajokoirien määrät ovat siis putoamassa. Lintukoirien suosio kestää, seisotat, vesikoirat ja noutajat ovat yleistyneet. Paimenkoirien määrä on kasvanut. Kymmenessä vuodessa bordercollien pentujen määrä on kaksinkertaistunut. Vahtikoiren ja terrierien suosio laskee. Rottweilereiden suosio on kymmenessä vuodessa huvennut puolet. Terrie-

reiden suosikkirodun, jackrussellinterrierin suosio putoaa.

Mäyräkoirat, pystykorvat ja kääpiökoirat ovat lempirotuja. Niiden pentumäärissä ei muutoksia ole tapahtunut. Jos lyhyt- ja pitkäkarvaiset chihuahuat rekisteröitäisiin yhtenä rotuna, olisi chihuahua Suomen toiseksi suosituin koirarotu.

Rotujen kirjo on valtava. Suomessa elää yli 300 koirarotua. Erilaisia koiraharrastuslajeja on noin 70. Harrastukset jaotellaan sekä rotujen että eläinten taipumusten mukaan. Osa niistä vaatii paljon koiran ja omistajan aikaa. Suomen Kennelliiton viestintäjohtaja **Kaija Unhola**, miten tästä maail-

masta löytää sopivan rodun ja harrastuksen itselleen?

”Tuota varten on olemassa muun muassa Kennelliitto ja sen neuvonta. Tietoa saa myös kasvattajilta, rotujärjestöistä ja kirjallisuudesta. Itse koiranhankkijan on pohdittava rehellisesti, mitä ja kuinka paljon on lemmikin kanssa valmis tekemään. Roduilla täytyy olla rodunomaista tekemistä. Koiraa ei saa hankkia mielijohteesta, sillä kotiin hankittu koira vaatii yli kymmenen vuoden sitoutumisen siihen ja sen hyvinvointiin.”

Unhola muistuttaa, että koiraa ei saa ottaa haasteeksi, vaan mukavaa yhdessäoloa varten. Unholalla itsellään on suomenlapinkoira.

Koiranomistajien maailma on sirpaloitunut muun maailman malliin. Sielläkin on alakulttuureja. Osa halua pelastaa Suomeen kulkukoiran Euroopasta. Toiset tuovat sekarotuisen koiran Virosta tai ostavat sellaisen päähänpistona mutkattomasti muutamalla kymppillä Itäkeskuksen parkkipaikalta. Neljännessä koulukunnassa sekarotuisia koiria jalostetaan edelleen.

Kennelväelle sekarotuiset ovat kauhistus. Totta onkin, että niiden suvusta, taipumuksesta, sairauksista tai historiasta ei ole selvyyttä – ei aina edes aavistusta. Pettymykset voivat olla suuria, mutta niin voivat olla onnistumisetkin. Tuttavapiirissä on tapahtu- »

Aktivoitilelu
19,90

Joka toisessa kahden huoltajan lapsiperheessä oli lemmikki vuonna 2012. Vanhustalouksista 12 prosentilla on lemmikkieläin.

Hammasharja
3,49

Purulelu
6,90

Kynsileikkurit
9,90

Melaniinikuppi
7,90

Lemmikkien keskihinta vuonna 2012 oli 550 euroa ja mediaanihinta 170 euroa. Kalleimmat eläimet olivat maksaneet yli 4000 euroa.

Lelusiili
2,49

Lemmikkimenot ovat kasvaneet huomattavasti nopeammin kuin useimmat muut vapaa-ajan menot. Lapsiperheissä kasvu on ollut suurinta.

Aktivoitilelu
7,90

» nut sellaistaikin, että kadulta ostetusta ulkomaalaistaustaista koirasta kasvoi kolme kertaa suurempi kuin myyjä lupasi. No, siitä tuli kiva moppe. Varjopuoleksi on jäänyt taipumus karkailuun.

Professori Leena Kosken mielestä suurin virhe on se, että kokonaan väärät ihmiset haluavat ja hankkivat koiran. "Ihmiset eivät ymmärrä, kuinka paljon koira sitoo ja vaatii aikaa."

Eläinsuojeluliitto Animalian toiminnanjohtaja Salla Tuomivaara muistuttaa, että Euroopasta sekarotuisia koiria ja kulkukoiria välittävät yhdistykset ja löytöeläintarhat ovat toimineet vastuullisesti ja lainkuuliaisesti. Eläinsuojelunäkökulmasta niitä on vaikea moittia. Tuomivaara, joka on myös sosiologi, muistuttaa, että niin sanotun rescue-koiran hankinnan takana on useimmiten se, että ei halua tukea rotukoiran jalostusta, vaan autetaan kodittomien koirien ongelmassa. Kun valitaan kierrätyskoira, yhdenkään koiran ei tarvitse syntyä turhaan tarpeeseen. Kodittomien koirien joukossa on myös rotukoiria.

Eniten ongelmia synnyttävät koiranhankkijat, jotka ostavat koiran ulkomaalta omin päin. Sama pätee myös omin päin tapahtuvaan pentujen maahantuontiin.

"Suomalainen erityispiirre on se, että meillä ollaan hyvin persoja rotukoirille ja jalostetuille erikoisuuksille. En nimeä nyt rotuja, mutta ongelmallisia ovat rodut, joilla on liian lyhyt kuono. Niiden on vaikeaa hengittää. On myös rotuja, joilla on niin iso pää, että normaalit pentujen synnytykset ovat vaikeita. Kolmas ongelmaryhmä ovat rodut, joilla on liian iso ja löysä iho. Ne saavat herkästi erilaisia tulehduksia."

Koirabisneksen koko Suomessa on yli puoli miljardia euroa. Alan ykköspelurin *Mustin ja Mirrin* toimitusjohtaja **Mika Sutinen** kertoo, että eläinten ruoka- ja tavarakaupan arvo on Suomessa noin 385 miljoonaa euroa. Lisäksi tulevat pentukauppa, eläinlääkäripalvelut sekä koirien trimmaus- ja hyvinvointipalvelut. Summa voi lipsahtaa jopa yli 500 miljoonan euron.

Ruoka- ja tavarakaupasta puolet nappaavat *Kesko* ja *Inex Partners*. Puolet jää sitten erikoiskauppoihin, joita Suomessa on noin 250. Mustilla ja Mirrillä kauppooja on 107. Markkinaosuus on sen mukainen. Yhtiö avaa vuosittain Suomeen 4–6 myymälää lisää. Se valloittaa vauhdilla myös Ruotsia. Mustilla ja Mirrillä on siellä 22 myymälää. Laajenemisvauhti on kymmenen uutta myymälää vuodessa. »

Lemmikki- menot 2012

Miljoonaa euroa

Lääkintä- ja
muut palvelut

170

Lemmikkieläimet
ja niiden varusteet

170

Ruoka

296

Yhteensä
636
milj. euroa

Vilpitön ystävä Helmi. Olemme halki historian eläneet eläinten kanssa tai niiden kanssa rinnan. Ihminen tarvitsee läheisiä eläinsuhteita.

Tassurasva
9,90

Solmupatukka
2,90

Lemmikkieläimiin liittyvistä menoista eniten ovat kasvaneet eläinten ostoon ja niiden varusteisiin liittyvät menot.

Metallipiikkinen harja
11,90

Niittipanta
46,90

» Luvut ovat yllättävän suuret. Mika Sutinen ei kuitenkaan puhu buumista. "Olen ollut tällä alalla vuodesta 1991, neljännesvuosisadan. Suhdanteista riippumatta kasvua on ollut koko ajan. Kun talous sukeltaa, eläinten määrä kasvaa. Kun taloudessa menee hyvin, asiakkaiden keskiostos eläimiin liittyvässä kaupassa kasvaa. Ainutlaatuiset ristikkäiset trendit ruokkivat toisiaan. Kasvu on ollut koko ajan tasaista 3–5 prosenttia vuodessa. Kasvu on aina ylittänyt bkt:n kasvun.

Ala on tietysti muuttunut tavattomasti. 1990-luvulla myytiin ruokaa, pantoja, valjaita, yksinkertaisia leluja ja kuljetushäkkejä. Kilpavarustelu alkoi vuosituhanen vaihteessa. Sutinen oli silloin tuomassa markkinoille koirien vaatteita. Siitä se lähti. Nyt vauraaseen perheeseen sattuneella koiralla on muodinmukaisia koltuja säähän kuin säähän.

Samaan aikaan, 2000-luvun alussa, markkinoille tulivat myös koirien puuhalelut tai eläimen pirunnyrkki. Niistä on paisunut Sutisen mukaan sofistikoitunutta tiedettä. Tuotekirjo on mykistävää.

Tuoreita ilmiöitä ovat valjaiden ja pantojen valot. Tärkeitä kauppatuotteita ovat koirien valvonta, turvallisuutta lisäävät ja eroahdistuksen tunteita lievittävät vehkeet. Mobiilimaailma pystyy tuottamaan vielä uusia tuotteita, kun aika on kypsä. Mobiilitekniikka ja paikkaseuranta ovat tehneet metsästyksessä jo lopullisen läpimurron, joka kehittyi edelleen. Metsästäjä voi seurata koiran ajoa sekä älypuhelimien kartalta että sen kaiuttimesta. Kameran ovat tulossa ihan kohta. Pian osaaava metsästyskoiraa voi käskä kaiuttimesta kesken ajon. Viisas moppe oppii varmasti.

Juuri nyt läpimurtoa ovat tekemässä hyvinvointiin liittyvät tuotteet ja palvelut. Koirat saavat terveystuotteita, omega-rasvahappoja, luontaisvalmisteita, lisäravinteita, energiapatukoita... Mahdollisuudet ovat rajattomat.

Mika Sutinen, ethän väärinkäytä markkina-asemaasi ja sanele alan trendejä ja muoteja? "Toivottavasti en. Ala on sellainen, että täällä menestys on pakko ansaita. Kuluttajalla on vaihtoehtoja enemmän kuin riittävästi."

Sutisella on kotonaan kääpiösnautseri ja belgialainen laivakoira.

Koirabisneksen uudet ilmiöt, kuten koirien pukeminen, ruokavaliot, koirien kuljettaminen sylissä ja vaunuissa, koirien synttärarit sekä muu kilpavarustelu ovat ilmiötä, jotka kasvavat maailmalla ja työntyvät Suomeenkin. Myös palvelut kuten kylpylät, koirakuiskaajat, konsultit, eläinten värjääjät ja niin edel-

"Vahinkoa syntyy, kun kuvitellaan, että eläin tarvitsee samoja asioita kuin ihminen."

SALLA TUOMIVAARA Animalian toiminnanjohtaja

leen lisääntyvät. Professori Leena Kosken mukaan nyrkkisääntö on se, että ne asiat, jotka sopivat ihmisen maailmaan – ilmiöt, palvelut tai tavarat – työntyvät ennen pitkää ihmisten tuomana myös eläinten maailmaan.

Trendit liikkuvat globaalisti. Suomeen ne tulevat viipeellä. Ilmiötä hidastaa se, että bisneksen tekeminen koirilla on vaikeaa. Suomessa ei ole koirakilpailuissa rahapalkintoja. Kasvatustoiminnalla ei rikastu. Koirien kanssa työskentely ja niiden kanssa yrittäminen liittyy elämäntapaan. Liian suuri raha ei liiku.

Kilpavarusteluun kuuluu koirien inhimillistämisen. "Se on meillä syntinä jo jossakin määrin", Koski mieltii. "Jos koiralta odotetaan ihmisten tunteita ja tapoja, mennään monkään. Koira on eläin ja se pitää aina opettaa ihmisten maailmaan."

Salla Tuomivaara muistuttaa, että inhimillistämällä on ollut myös myönteisiä puolia. Kun eläintä on inhimillistetty samoilla termeillä ja sanoilla, joilla puhutaan ihmisestä, on ymmärrys eläinten tarpeista lisääntynyt. "Vahinkoa syntyy, kun kuvitellaan, että eläin tarvitsee samoja asioita kuin ihminen", mieltii Tuomivaara. Sen hän myöntää, että Suomen oloissa on niin kylmää, että lyhytkarvaisia koirarotuja pitää täällä pukea talvella.

Koirabuumille Tuomivaarallakin on selkeä perustelu: ihmiset ovat halki historian eläneet eläinten kanssa tai niiden kanssa rinnan. Koskaan aiemmin historiassa emme ole olleet niistä niin erillään kuin nyt. Läheisiä eläinsuhteita tarvitaan. Useimmiten ne ovat koiria. "Koiran hankkiminen ja lemmikkieläimen seuraminen edustavat tavallaan samaa asiaa kuin kiinnostus luontoelokuviin tai kissavideoihin."

Salla Tuomivaaralla itsellään on sekarotuisen koira, jossa on puolikas samojedia ja sekoitus noutajaa ja bordercollieta. ○

Lemmikki-menot 2013

Miljoonaa euroa

Lääkintä- ja muut palvelut

182

Lemmikkieläimet ja niiden varusteet

173

Ruoka

302

Yhteensä
657
milj. euroa